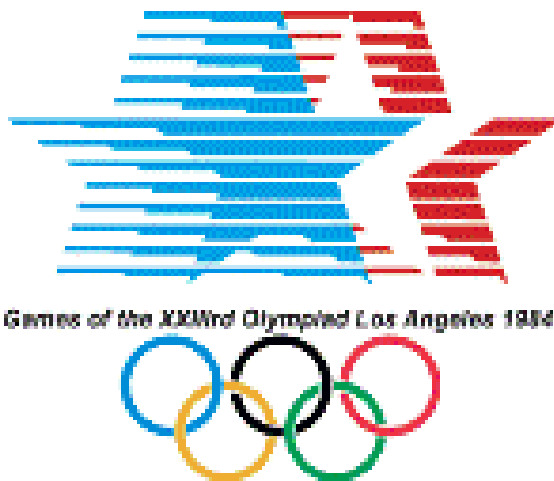
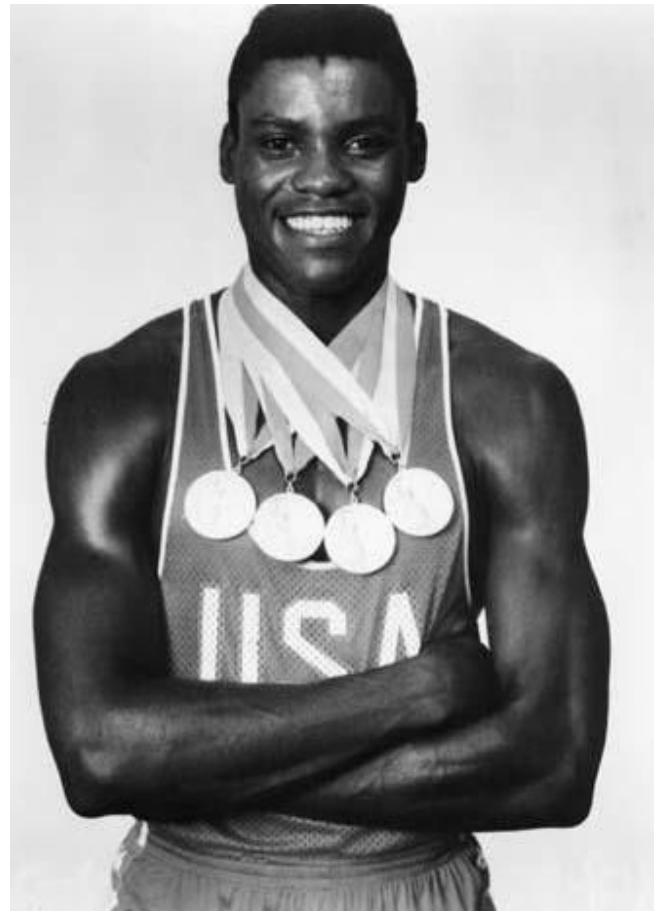

HRY XXI I. OLYMPIÁDY LOS ANGELES 1984

- KRAJINA: USA
- TERMÍN: 28. 7. – 12. 8. 1984
- ÚČAŠŤ: 6797 športovcov (5230 mužov, 1567 žien) a 140 NOV, súťažili v 221 disciplínach 22 športov.
- ÚČAŠŤ Z ČSSR A ZO SLOVENSKA: žiadna, ČSSR tieto Hry bojkotovala.
- NAJÚSPEŠNEJŠIE KRAJINY: 1. USA 1141 (83-61-29), 2. NSR 433 (17-20-22), 3. Rumunsko 324,5 (20-16-16), 4. Kanada 306,5 (10-19-16), 5. Veľká Británia 255,5 (5-10-22).
- NAJÚSPEŠNEJŠÍ PODĽA MEDAILÍ: Ecaterina Szabóová (Rum., športová gymnastika) 4-1-0, Carl Lewis (USA, atletika) 4-0-0, Ning Li (Čína, športová gymnastika) 3-2-1, Nancy Hogsheadová (USA, plávanie) 3-1-0, Valerie Briscová-Hooksová (USA, atletika) 3-0-0, Ian Ferguson (Nový Zéland, rýchlostná kanoistika) 3-0-0, Richard Carey (USA, plávanie) 3-0-0, Ambrose Gaines (USA, plávanie) 3-0-0, Mary Meagherová (USA, plávanie) 3-0-0, Tracy Caulkinsová (USA, plávanie) 3-0-0, Michael Gross (NSR, plávanie) 2-2-0, Mary Lou Rettonová (USA, športová gymnastika) 2-1-2, Kodži Gušiken (Jap., športová gymnastika) 2-1-2.

Na usporiadanie Hier XXIII. olympiády v roku 1984 kandidovalo jediné mesto – americké Los Angeles, kde sa konali už OH 1932. Bolo to prejavom krízy, do ktorej sa olympijské hry dostali ani nie tak vinou vlastného rastu, ktorý bol do značnej miery prirodzeným dôsledkom spoločenského, aj politického vývoja, ale skôr dôsledkom nereálneho odhadu možností zo strany kandidujúcich miest.

Na Hrách v americkom „meste anjelov“ prišla odveta za bojkot predošlých OH v Moskve. Národný olympijský výbor ZSSR rozhodol, že sovietski športovci sa na OH v Los Angeles nezúčastnia, pretože štátne orgány USA vedú štvavú kampanň proti športovcom zo socialistických krajín, a organizátori nevedia zaručiť ich bezpečnosť, ani dodržanie Olympijskej charty.

Pod tlakom mocnosti, ktorá dominovala ce-

lému socialistickému bloku, svoju neúčast oznámili aj národné olympijské výbory ďalších krajín, vrátane ČSSR. Aj v tomto tábore sa však našli „biele vrany“ - podobne ako pred štyrmi rokmi v tom protichodnom. Zo socialistických krajín v Los Angeles štartovali športovci z Rumunska aj z Juhoslávie, ktorých autokratickí vodcovia Nicolae Ceausescu a Josip Broz Tito sa dlhodobo snažili praktizovať politiku do určitej miery nezávislú od ZSSR. Tito síce zomrel už štyri roky pred OH 1984, ale rumunský diktátor si za tento čin od MOV vyslúžil Zlatý olympijský rad. To vzbudilo predovšetkým po krvavom páde jeho režimu o päť rokov neskôr kontrovezné reakcie.

Po dlhých rokoch sa na olympiáde zjavili aj športovci z Čínskej ľudovej republiky. Najľudnatejšia krajina sveta si mohla dovoliť ignorovať politický nátlak z Moskvy a na americkej pôde sa úspešne vrátila na olympijskú scénu. Práve čínsky športovec, gymnasta Li

Ning, získal v Los Angeles najviac medailí zo všetkých športovcov – šesť, z toho tri zlaté.

Špecifikou Hier v Los Angeles bol fakt, že ako prvé v histórii boli financované výhradne súkromným kapitálom. Televízna spoločnosť ABC zaplatila za vysielacie práva dovedy nepredstaviteľných 225 miliónov dolárov. V najbohatšej ekonomike sveta sa organizátorom na čele s Petrom Ueberrothom podarilo vygenerovať obrovské množstvo príjmov aj zo sponzoringu a z predaja vstupeniek a licencií. Olympiádu vďaka tomu usporiadali ako obrovskú šou, ktorú na renovovanom štadióne Coliseum (zažil už OH 1932) odštartoval bombastický otvárací ceremoniál.

Finančný úspech organizátorov OH 1984 bol kolosálny a predznačil novú olympijskú éru. Bojkot zo strany športových supervelmocí ZSSR, NDR a väčšiny ďalších socialistických krajín (tie si zorga-

nizovali v rôznych štátoch svoje separované „trucolympiády“ pod názvom Družba) však ublížil športovej úrovni. Napriek tomu, že v Los Angeles 1984 štartoval takmer dvojnásobok krajín ako v Moskve 1980, celková hodnota športových výkonov bola porovnateľná. A predovšetkým vo vzpiepaní sa v Amerike rozdávali zlaté medaily za výkony, ktoré by pri plnej konkurencii nestačili ani na bronz.

Účasť 140 národných olympijských výborov v L. A. bola rekordná. Do programu pribudli nové „pododvetvia“ v rámci už existujúcich – synchronizované plávanie a moderná gymnastika, plus jachting obohatili súťaže windsurfov. Napriek tomu celkový počet účastníkov bol nižší ako v Mníchove 1972. Dovtedajšiu masovú účasť zo športovo mimoriadne silných socialistických krajín jednoducho nemohla vyvážiť skromná účasť z viacerých rozvojových krajín, ktoré na OH debutovali. Vďaka výraznému uvoľneniu amatérskych predpisov, ku ktorému došlo po kongrese MOV v Baden-Badene v roku 1981, však mohli v Los Angeles štartovať profesionálni futbalisti, ak nikdy predtým neštartovali na majstrovstvách sveta.

Pri neúčasti výprav ZSSR, NDR, Poľska, Maďarska, Bulharska, Kuby a ČSSR Američania dokonale využili domáce prostredie a podporu rozhodcov, predovšetkým v subjektívne posudzovaných športoch. Dosiahli ešte väčšiu dominanciu, ako Sovietsky zväz pri ich neúčasti v Moskve. Získali síce celkovo menej medailí ako ich najväčší rivali pred štyrmi rokmi (173), ale 83 zlatých kovov výpravy USA sa stalo novým absolútnym olympijským rekordom, ktorý platí dodnes. Druhou najúspešnejšou výpravou v Los Angeles bola západonemecká (s najväčšou hviezdou plaveckým gigantom Michaelom Grossom – na fotografii vpravo) a treťou rumunská.

Hry patrili predovšetkým americkému atlétovi Carlovi Lewisovi (jeho fotografia je na úvodnej strane), ktorý po 48 rokoch štyrmi olympijskými víťazstvami v zhodných disciplínach verne napodobnil slávneho Jesseho Owensa z Berlína 1936. Kalifornčan Lewis, ovenčený tromi zlatými kovmi z premiérových majstrovstiev sveta v roku 1983 v Helsinkách, v úplne domácom prostredí dokonale naplnil psychicky náročnú úlohu favo-

vyhrala pozoruhodnú kombináciu behov na 200 a 400 m. Fenomenálny prekážkar Edwin Moses (na fotografii na druhej strane), ktorý skladal olympijský sľub športovcov na otváracom ceremoniáli, si po vynútenej absencii v Moskve zopakoval senzačné montrealské prvenstvo na 400 m trati a predĺžil výnimočnú sériu svojej neporazenosti.

Z ďalších amerických športovcov sa medzi veliánov zaradili skokan do vody Greg Louganis, ktorý potvrdil roky nevídanú suverenitu výhrami v oboch disciplínach svojho športu, nečakaná víťazka viacboja športových gymnastiek Mary Lou Rettonová a predovšetkým plavci na čele s trojnásobnými šampiónmi Rickom Careym, Nancy Hogsheadovou, Mary Meagherovou a Tracy Caulkinsovou (na fotografii na predošlej strane).

Ešte cennejšiu medailovú zbierku ako Lewis však získala rumunská športová gymnastka. Ecaterina Szabóová (foto na druhej strane) nadviazala na fenomenálnu krajanu Comaneciovú, keď získala štyri zlaté a jednu striebornú medailu. Rumunské družstvo priviedla k víťazstvu, vo finále viacboja však o päť stotín bodu podľahla domácej Rettonovej. Fín Pertti Karppinen (na snímke vpravo) dovršil v skife zlatý hetrik a po Ivanovovi zo ZSSR sa stal druhým veslárom, ktorý triumfoval na troch OH v sérii. Brit Daley Thompson (na hornej fotografii) obhájil olympijské prvenstvo v desaťboji, jeho krajan Sebastian Coe zase na 1500 m trati. Výškarka Ulrike Meyfarthová z NSR si dvanásť rokov po senzačnom triumfe v Mníchove znovu doskočila po zlatú medailu. Nečakané bolo víťazstvo Maročanky Nawal El Moutawakelovej v olympijskej premiére ženského behu na 400 m prekážok.

rita. Rovnako ako Owens triumfoval v behoch na 100, 200 m i v skoku do diaľky, bol aj členom zlatej štafety na 4x100 m. Zlaté kovy v skoku do diaľky si vybojoval aj na ďalších troch olympiádach, pridal k nim ešte aj ďalšie medaily a o dvanásť rokov neskôr v Atlante sa stal štvrtým olympionikom v histórii so ziskom deviatich zlatých medailí...

V atletike Lewisovi výborne sekundovala Valerie Brisco-Hooksová, trojnásobná šampiónka, ktorá

LUBOMÍR SOUČEK